

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อ	ง
Abstract	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
คำถามการวิจัย	6
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
1: คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	10
1.1 ความหมายของคุณธรรม	11
1.2 ความหมายของจริยธรรม	12
1.3 ความหมายของค่านิยมที่พึงประสงค์	13
2. ทฤษฎีจิตวิทยาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	13
2.1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์	14
2.2 ทฤษฎีการทำความเข้าใจในค่านิยม	15
2.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา	17

หัวเรื่อง	หน้า
2.4 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์	19
2.5 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม	21
2.6 ทฤษฎีการปรับพฤติกรรม	22
2.7 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม	22
3. ค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามมาตรฐานการศึกษา	26
3.1 มาตรฐานการศึกษาของชาติ	27
3.2 มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ของ สพฐ.	33
4. แนวทางในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ในโรงเรียน	40
4.1 การจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	44
4.2 การสอดแทรกในการสอนรายวิชาต่าง ๆ	48
4.3 การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์โดยตรง	50
4.4 การบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน	52
4.5 การปลูกฝังค่านิยม	53
4.6 โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	55
5. การบริหารตามบริบทของ โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	60
6. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ	67
6.1 ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ	67
6.2 ความเป็นมาของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ	69
6.3 กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ	69
6.4 ลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการทางการศึกษา	71
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	73
7.1 งานวิจัยในประเทศ	73
7.2 งานวิจัยต่างประเทศ	76
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	79
กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา	79
วิธีดำเนินการวิจัย	79

หัวเรื่อง	หน้า
ขั้นตอนการวิจัย	82
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	91
ตอนที่ 1 การศึกษาปัญหา ความต้องการปรับปรุง และเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	92
ตอนที่ 2 การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	94
ตอนที่ 3 สรุป และประเมินผลการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ...	136
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	161
สรุปผลการวิจัย	163
อภิปรายผล	166
ข้อเสนอแนะ	173
บรรณานุกรม	175
ภาคผนวก	182
ภาคผนวก ก แสดงสภาพการปรับปรุง และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ของนักเรียน และการวิเคราะห์ตัวชี้วัดตามมาตรฐาน การศึกษาของชาติ จำแนกตามตัวชี้วัด	183
ภาคผนวก ข ตัวอย่างโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์.....	191
ภาคผนวก ค หนังสือของความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ	198
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	202
ภาคผนวก จ ภาพประกอบโครงการ/กิจกรรม	219
ประวัติผู้วิจัย	237

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนนักเรียน จำแนกตามระดับชั้น (ปีการศึกษา 2550)	61
2 จำนวนครู บุคลากรใน โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ปีการศึกษา 2550	62
3 สรุปการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ ของนักเรียน โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ประจำภาคเรียนที่ 2 /2549	92
4 แสดงจำนวนกลุ่มเป้าหมาย (Target Group) ในการพัฒนา.....	93
5 การกำหนดเป้าหมายและ โครงการของแต่ละตัวชี้วัด เพื่อปรับปรุงและพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ด้านการประหยัดและออม	97
6 การกำหนดเป้าหมายและ โครงการของแต่ละตัวชี้วัด เพื่อปรับปรุงและพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ด้านความขยันหมั่นเพียร	98
7 การกำหนดเป้าหมายและ โครงการของแต่ละตัวชี้วัด เพื่อปรับปรุงและพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ด้านการมีวินัย	99
8 การกำหนดเป้าหมายและ โครงการของแต่ละตัวชี้วัด เพื่อปรับปรุงและพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ด้านความซื่อสัตย์	100
9 การกำหนดเป้าหมายและ โครงการของแต่ละตัวชี้วัด เพื่อปรับปรุงและพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ด้านความรับผิดชอบ	101
10 แผนปฏิบัติการเพื่อปรับปรุง และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ด้านการประหยัดและออม ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านการมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความรับผิดชอบ	102

11	แสดงผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ในวงรอบที่ 1 (Loop 1) และวงรอบที่ 2 (Loops 2)	131
12	แสดงผลการพัฒนากลุ่มเป้าหมายโรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก 5 ด้าน.....	132
13	ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นด้านการประหยัดและออม ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยเพื่อนนักเรียน โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	142
14	ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นด้านการประหยัดและออม ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยครู โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	143
15	ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นด้านการประหยัดและออม ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้ปกครอง โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	144
16	ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นด้านความขยันหมั่นเพียร ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยเพื่อนนักเรียน โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	145
17	ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นด้านความขยันหมั่นเพียร ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยครู โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	146
18	ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นด้านความขยันหมั่นเพียร ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้ปกครอง โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	147
19	ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นด้านการมีวินัย ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยเพื่อนนักเรียน โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	148
20	ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นด้านการมีวินัย ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยครู โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	149
21	ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นด้านการมีวินัย ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้ปกครอง โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	150
22	ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นด้านความซื่อสัตย์ ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยเพื่อนนักเรียน โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	151
23	ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นด้านความซื่อสัตย์ ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยครู โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	152

ตารางที่

หน้า

24	ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นด้านความซื่อสัตย์ ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้ปกครอง โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	153
25	ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นด้านรับผิดชอบ ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยเพื่อนนักเรียน โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	154
26	ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นด้านรับผิดชอบ ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยครู โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	155
27	ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นด้านรับผิดชอบ ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้ปกครอง โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	156
28	สรุปค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นด้านการประหยัดและออม ด้านความขยัน หมั่นเพียร ด้านการมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความรับผิดชอบต่อ ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยเพื่อนนักเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มเป้าหมาย โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สรุปค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นรวม 5 ด้าน	157
29	แสดงสภาพการปฏิบัติงาน ความต้องการปรับปรุง และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	184
30	แสดงการปรับปรุง และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียน โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ตามมาตรฐานการศึกษา ของชาติจำแนกตามองค์ประกอบ	186
31	แสดงการจัดทำตัวชี้วัดแต่ละด้านในการปรับปรุง และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	188

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 หลักของจริยธรรมตามแนวคิดกำหนดค่านิยม	17
2 ต้นไม้จริยธรรมแสดงลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจ ที่จะนำไปสู่พฤติกรรมทางจริยธรรม	25
3 กระบวนการวิจัยปฏิบัติการตามแนวความคิดของ Kurt Lewin	70
4 วงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research Spiral)	72
5 สรุปขั้นตอนการวิจัย เรื่อง การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2	90
6 กระบวนการพัฒนา KPI ที่ 1 : ด้านการประหยัดและออม ตามโครงการ เก็บออมเพื่ออนาคต วงรอบที่ 1 (Loop 1)	110
7 กระบวนการพัฒนา KPI ที่ 1 : ด้านการประหยัดและออม ตามโครงการเก็บออม เพื่ออนาคต วงรอบที่ 2 (Loops 2)	112
8 กระบวนการพัฒนา KPI ที่ 2 : ด้านความขยันหมั่นเพียร ตามโครงการ รักการอ่าน วงรอบที่ 1 (Loops 1)	114
9 กระบวนการพัฒนา KPI ที่ 2 : ด้านความขยันหมั่นเพียร ตามโครงการ รักการอ่าน วงรอบที่ 2 (Loops 2)	116
10 กระบวนการพัฒนา KPI ที่ 3 : ด้านการมีวินัย ตามโครงการพัฒนาวินัยนักเรียน วงรอบที่ 1 (Loop 1)	119
11 กระบวนการพัฒนา KPI ที่ 3 : ด้านการมีวินัย ตามโครงการพัฒนาวินัยนักเรียน วงรอบที่ 2 (Loops 2)	121
12 กระบวนการพัฒนา KPI ที่ 4 : ด้านความซื่อสัตย์ ตามโครงการคนดีศรี ป.พ.ร. วงรอบที่ 1 (Loop 1)	123
13 กระบวนการพัฒนา KPI ที่ 4 : ด้านความซื่อสัตย์ ตามโครงการคนดีศรี ป.พ.ร. วงรอบที่ 2 (Loops 2).....	125

แผนภาพที่	หน้า
14 กระบวนการพัฒนา KPI ที่ 5 : ด้านความรับผิดชอบ ตามโครงการ โรงเรียนวิถีพุทธ วงรอบที่ 1 (Loop 1)	128
15 กระบวนการพัฒนา KPI ที่ 5 : ด้านความรับผิดชอบ ตามโครงการ โรงเรียนวิถีพุทธวงรอบที่ 2 (Loops 2)	130



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 ขั้นตอนการปฏิบัติค่านิยม	16
2 ปริมาณการพัฒนาจิตใจ และพฤติกรรมตามอายุ	24
3 โครงสร้างความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษา	32
4 ตารางเปรียบเทียบมาตรฐานการศึกษา	40
5 โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	59



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY